Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 21.09.2026 www.osw.waw.pl

Niemcy: zwycięstwo Lewicy w Berlinie i AfD w Meklemburgii-Pomorzu Przednim

Kamil Frymark

20 września w wyborach do landtagu Meklemburgii-Pomorza Przedniego (MVP) zwyciężyła AfD, uzyskując 38,2% głosów (+21,5 p.p. wobec wyniku z 2021 r.) i 32 mandaty w 71-osobowym parlamencie, przed współrządzącą tam dotychczas SPD – 35,5% (-4,1 p.p.; 29 mandatów). Po raz pierwszy w historii do landtagu nie weszła CDU (4,9%; -8,4 p.p.). Frekwencja wyniosła 78,1% (+7,3 p.p.).

W odbywających się w tym samym dniu wyborach do Izby Deputowanych w Berlinie (miasto-land) zwyciężyła Lewica (Die Linke), uzyskując 25,7% poparcia (+13,4 p.p. względem rezultatu z 2023 r.) i 47 mandatów w 158-osobowej izbie. Drugie miejsce zajęła rządząca CDU – 18,8% (-9,5 p.p.; 34 mandaty), a trzecie AfD – 16,3% (+7,2 p.p.; 29 mandatów). Frekwencja wyniosła 74,2% (+11,3 p.p.) – pełne wyniki zob. Aneks.

W oświadczeniu tuż po zamknięciu lokali wyborczych kanclerz Friedrich Merz wskazał, że pomimo „katastrofalnych wyników swojej partii" pozostaje na stanowisku przewodniczącego CDU oraz kanclerza i zamierza konsekwentnie *wdrażać reformy socjalne*.

Historycznie słaby wynik CDU w MVP oraz stosunkowo dobry wynik SPD w tym landzie, lecz słaby w Berlinie, wzmocnią napięcia w koalicji na szczeblu federalnym, zwłaszcza dotyczące kierunku i tempa wdrażania reform. Pozycja kanclerza Merza ulega dalszemu osłabieniu, a deklaracja o pozostaniu na stanowisku szefa partii i rządu jedynie odsuwa w czasie debatę o przywództwie w CDU.

Komentarz

- **Wyborcy traktowali elekcję jako okazję do wyrażenia sprzeciwu wobec polityki rządu federalnego.** W MVP 91% badanych było niezadowolonych z jego pracy, co zaważyło na historycznie niskim wyniku CDU. Nawet wśród sympatyków chadecji dominuje przekonanie (82%, badanie ośrodka Forschungsgruppe Wahlen), że to polityka Merza odpowiada za słaby rezultat partii. Kolejna porażka CDU wzmacnia presję na szefa rządu, przy czym *część działaczy już wcześniej domagała się jego rezygnacji*. Zarazem sytuacja wewnętrzna – katastrofalne wyniki CDU w wyborach landowych, spadające poparcie w sondażach na poziomie federalnym (20%, przy 30% dla prowadzącej w nich AfD), próba forsowania niepopularnych reform socjalnych oraz presja zewnętrzna spowodowana m.in. agresywnymi działaniami Rosji – powoduje, że na obecnym etapie w CDU brakuje chętnych do zastąpienia Merza.

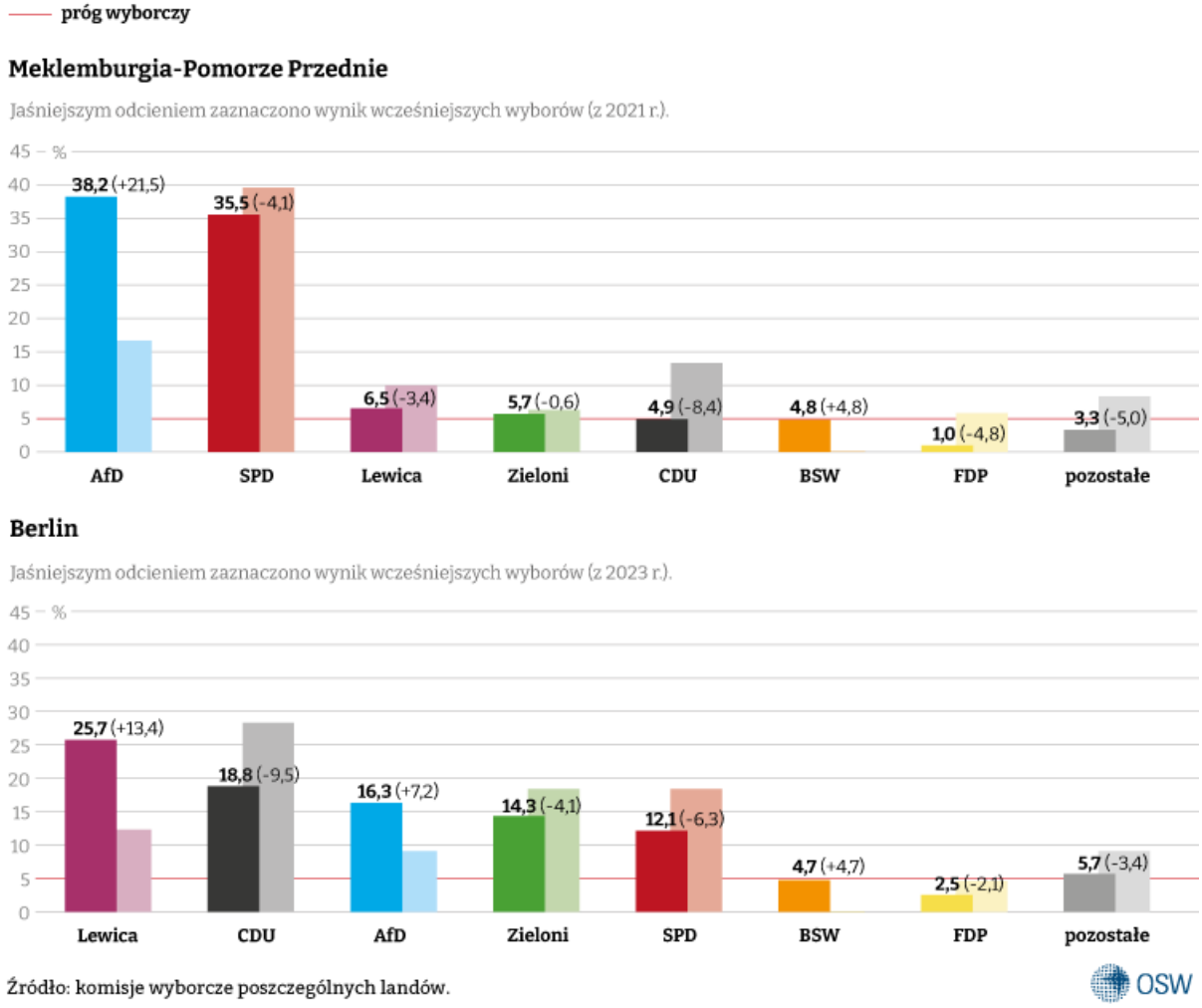
- **Erozja autorytetu Merza we własnej partii oraz wzmocnienie SPD po wyborach w MVP przyczynią się do pogłębienia w koalicji sporów o zakres i tempo reform.** Socjaldemokraci będą dążyć do ograniczenia najradykalniejszych postulatów, a nawet wyostrzać profil partii w obliczu wyjątkowo słabych wyników SPD w Berlinie. Zarazem dalsze kompromisy na rzecz SPD będą trudne dla wyborców chadecji i mogą prowadzić do dalszego spadku poparcia dla CDU. Merz liczy, że wdrożenie zmian przyniesie ożywienie gospodarcze i pozwoli na utrzymanie się u władzy w landtagach po wyborach w Nadrenii Północnej-Westfalii i Szlezwiku-Holsztynie (oba w kwietniu 2027 r.), gdzie CDU przewodzi w sondażach. Gdyby Merz wytrwał na stanowisku, sukcesy w wyborach w tych landach mogłyby paradoksalnie zintensyfikować dyskusję o wymianie kanclerza na jednego z premierów tych landów (w szczególności na Hendrika Wüsta, premiera Nadrenii Północnej-Westfalii). Nowy lider chadecji miałby czas na zyskanie poparcia dla partii przed planowanymi na 2029 r. wyborami do Bundestagu.
- **Dobry wynik premier MVP Manueli Schwesig (SPD) pozwoli jej na utrzymanie się u władzy** – w koalicji z Lewicą i Zielonymi. Dzięki silnie spersonalizowanej kampanii i sprowadzeniu wyborów do rywalizacji pomiędzy nią a AfD Schwesig zdołała pozyskać wcześniejszych wyborców innych partii, w tym najwięcej z CDU (25 tys.). Kampania była wyraźnie skierowana do elektoratu chcącego nie dopuścić do zwycięstwa AfD, co sprzyjało głosowaniu taktycznemu. Liderka socjaldemokratów jest pozytywnie oceniana przez mieszkańców landu (61%), którzy przypisują SPD najwyższe kompetencje w rozwiązywaniu jego głównych problemów, dotyczących gospodarki i edukacji. Sukces Schwesig wynikał również z wyraźnego dystansowania się od federalnej SPD i rządu – na plakatach pomijano partyjne logo. Odrobienie strat w kampanii – przed rokiem SPD cieszyła się w sondażach poparciem 19%, a AfD 38% respondentów – i perspektywa utrzymania fotela premiera landu wzmacniają pozycję Schwesig wewnątrz SPD.
- **Zwycięstwo Lewicy w Berlinie było możliwe dzięki koncentracji na najważniejszej z perspektywy mieszkańców, zwłaszcza młodszych, kwestii – dostępności i cen mieszkań.** Na Lewicę głosowało 46% wyborców w wieku 16–24 lata, a 37% badanych przypisywało jej najwyższe kompetencje w zapewnieniu dostępnych cenowo mieszkań. Ugrupowanie konsekwentnie domaga się *uspołecznienia (za odszkodowaniem) największych firm posiadających powyżej 3 tys. mieszkań*. Będzie to, obok zarzutów o antysemityzm w Lewicy, najważniejsza przeszkoda do zawiązania koalicji z SPD i Zielonymi. W przypadku utworzenia rządu przez liderkę Lewicy w Berlinie Elif Eralp zostałaby ona drugą osobą tureckiego pochodzenia, która stanęłaby na czele rządu landowego, obok premiera Badenii-Wirtembergii Cema Özdemira. Eralp należy do nowego pokolenia działaczy partii, koncentrującego się na ruchach miejskich, prawach migrantów i kwestiach socjalnych; polityka zagraniczna nie mieści się wśród głównych tematów jego zainteresowań (z wyjątkiem krytyki Izraela, która również przyczynia się do popularności partii wśród młodych wyborców). W kampanii Lewica broniła suwerenności Ukrainy. W przypadku fiaska budowania koalicji wokół tego ugrupowania możliwy, ale mniej prawdopodobny, jest rząd CDU z Zielonymi i SPD.
- **Pomimo zwycięstwa i ponad dwukrotnego zwiększenia poparcia AfD nie utworzy rządu w MVP z uwagi na brak zdolności koalicyjnej.** Będzie bowiem jedyną partią opozycyjną wobec ewentualnego rządu SPD, Lewicy i Zielonych. Będzie także dysponować

mniejszością blokującą, pozwalającą na zatrzymanie zmian konstytucji wymagających większości dwóch trzecich głosów. Partia będzie mogła też samodzielnie inicjować np. powołanie komisji śledczych. Stanie się również jedynym ugrupowaniem reprezentującym konserwatywnych wyborców w MVP, co prawdopodobnie przełoży się na umocnienie jej pozycji w landzie. Za wyborem AfD przemawiały rozczarowanie rządzącą landem od 1998 r. SPD, polityką federalną oraz rosnąca ocena jej kompetencji programowych. AfD pozyskała największą liczbę dotąd niegłosujących – 66 tys. – a ponadto 48 tys. dotychczasowych wyborców SPD i 32 tys. CDU. Ugrupowanie osiągnęło także najlepszy wynik wśród pracowników fizycznych – 44% wobec 35% dla SPD – oraz wygrało we wszystkich grupach wiekowych poniżej 60. roku życia. Wśród osób powyżej 60 lat zwyciężyła SPD z 46%, przy 32% dla AfD.

ANEKS

Pomimo zwycięstwa AfD w MVP partia nie utworzy tam rządu z powodu braku zdolności koalicyjnych. W Berlinie może powstać rząd pod wodzą Lewicy

Wyniki wyborów do landtagu Meklemburgii-Pomorza Przedniego i Izby Deputowanych w Berlinie z 20 września 2026 r.

Źródło: komisje wyborcze poszczególnych landów.

OSW